T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2018 / 818
KARAR NO : 2018 / 828
KARAR TR : 24.12.2018

ÖZET: Karayolunda seyir halindeyken meydana gelen maddi hasarlı trafik kazası sonucu hasara uğrayan sigortalı aracın uğradığı hasar bedelini ödeyen sigorta şirketinin, zararın idarece giderilmesi istemiyle açtığı davanın, 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi gözetildiğinde, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : E. Sigorta A.Ş.
Vekilleri : Av. G.D., Av. Z.E.Y.
Davalı : 1- Tuzla Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. A.Ö., Av.T.O.Ç.
Davalı : 2- İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. A.K., Av.H.Y.

O L A Y : Davacı vekili dilekçesinde; sigortalı M.G.'in kendisine ait 34 EB .... plakalı araç ile 16/07/ 2012 tarihinde Tuzla Çayırcılar Caddesi'nde seyir halinde iken tek taraflı maddi hasarlı kaza yaptığını; Trafik Kazası Tespit Tutanağındaki beyan ve kaza yerinde yapılan incelemeye istinaden, yolun asfalt yüzeyden topraklı yola dönüşmesi ve toprak yolun zaman içinde aşınması sonucu muhtelif çukurların oluşması nedeniyle, yolun yapımı ve bakımıyla ilgili kuruluşun kusurlu olduğu sonucuna varıldığını; müvekkilinin hasar sonucu ödemiş olduğu tazminat tutarının zarar verenlerden ve zarardan sorumlu olanlardan karşılanması maksadıyla yaptığı başvurulardan sonuç alamadığını ifade ederek; fazlaya ilişkin talep ve dava hakları saklı kalmak kaydı ile müvekkilinin davalıdan olan 2.601,00 TL'lik alacağın olay tarihinden itibaren hesaplanacak yasal faizi ile birlikte tahsiline karar verilmesi istemiyle 5.6.2013 tarihinde adli yargı yerinde dava açmıştır.

İstanbul Anadolu 24. Asliye Hukuk Mahkemesi; 17/6/2013 tarihli, E:2013/903, K:2013/259 sayılı karar ile mahkemenin görevsizliğine hükmederek dosyasının görevli Nöbetçi İstanbul Anadolu Ticaret Mahkemesine gönderilmesine karar vermiş, verilen karar temyiz edilmeksizin kesinleşerek mahkemesine gönderilmiştir.

İSTANBUL ANADOLU 18.ASLİYE TİCARET MAHKEMESİ: 30.9.2013 gün ve E:2013/113, K:2013/41 sayı ile, "(…)Bir kamu hizmetinin karşılanması için idarenin özel hukuk hükümlerine tabi olarak yaptığı sözleşmelerin yerine getirilmesinde 3.kişilere verilen zararların tazmini için açılacak davalarda adli yargının görevli olduğu dosyada mevcut Yargıtay kararlarından da anlaşılacağı üzere açıktır. Böyle bir durumda belediye adına şirketçe yapılan yol çalışmasında zarar meydana gelmesi gereklidir. Ne var ki somut olayda belediye adına başka bir şirketçe yapılan yol çalışması yol yapımı, ya da yol bakımı söz konusu değildir. Buna karşılık davalı idareyi yasa ile verilen görev ve yetkilerin kullanılması sırasında oluşan zararlar hizmet kusurundan kaynaklanmış ise bu tür davalar idari yargının görevi dahilindedir.

Somut olaya gelince; sigortalıya ait aracın asfalt yüzeyden topraklı yola dönüşmesi ve toprak yolun zaman içinde aşınması sonucu muhtelif çukurların oluşması nedeniyle yolun yapımı ve bakımıyla ilgili kuruluşun yasa ile kendisine verilen görev ve yetkinin kullanılması sırasında oluşan bir zarar söz konusudur. Şayet davalı belediyeler ile üçüncü bir şirket arasında özel hukuk hükümleri gereğince yolun yapımı, bakımı ya da düzenlenmesi için bir sözleşme düzenlenmiş olsaydı bu halde idarenin özel hukuk hükümlerine tabi olarak yaptığı sözleşmelerin yerine getirilmesinde 3.kişilere verilen zararların tazmini söz konusu olacaktı ki bu halde görevli mahkeme adli yargı olacaktır. Yukarıda açıklandığı üzere somut olay davalı idareye yasa ile verilen görev ve yetkilerin kullanılması sırasında oluşan zararlardan olup hizmet kusurundan kaynaklandığında adli yargıda dava açılamayacağından idari yargının görevli olması sebebiyle mahkememizce görevsizlik kararı verilmesi gerekmiştir.

Görev hususu HMK'nun 114/1-C'ye göre dava şartlarındandır. Dava şartları HMK madde 115/1'e göre davanın her aşamasında mahkemece kendiliğinden araştırılır. Diğer yandan HMK madde 138'e göre mahkeme dilekçeler aşamasının tamamlanmasında ve ön inceleme aşamasına geçilmesinde öncelikle dava şartlarını dosya üzerinde inceler ve dosya kapsamı görev konusunun değerlendirilebilmesi yönünde tamamlanmış ise karar verir. Ticari dava niteliğinde olmayan bir uyuşmazlık Asliye Ticaret Mahkemelerinde dava konusu edilmiş ise Asliye Ticaret Mahkemeleri de uyuşmazlığın idari yargıda ya da genel mahkemelerde veya diğer ihtisas mahkemelerinde görülebilmesi bakımından davanın usulden reddine karar verir.

Somut olayda; Davacı kasko sigorta poliçesine dayalı olarak yapılan ödeme nedeniyle rücu'an tazminat talebinde bulunmuş, davalı idareye yasa ile verilen görev ve yetkilerin kullanılması sırasında oluşan zararların hizmet kusurundan kaynaklanması nedeniyle idari yargının görevli olduğu sonuç ve kanaatine varılarak mahkememizce görevsizlik nedeniyle davanın usulden reddine karar verilmesi sonuç ve kanaatine varılmıştır.

HÜKÜM : HMK 114/C ve 20.maddeleri uyarınca MAHKEMEMİZİN GÖREVSİZLİĞİNE,

Davanın görev nedeniyle dava şartı yokluğundan HMK 114 ve 115.maddeleri gereğince usulden reddine…" karar vermiş, temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 17.Hukuk Dairesince, 5.12.2013 gün ve E:2013/19445, K:2013/17305

sayı ile, onanan karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili tarafından verilen dilekçe ile dosyanın İdare Mahkemesi'ne gönderilmesinin istenmesi üzerine dosya İdare Mahkemesine gönderilmiştir.

İstanbul 5.İdare Mahkemesi; 27.3.2014 gün ve E:2014/603, K:2014/603 sayı ile, idare Mahkemelerine hitaben yazılmış bir dilekçe olmadığı ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 3. maddesinde belirtilen şartları taşımadığı görüldüğünden dava dilekçesinde usule uygunluk bulunmadığı gerekçesiyle; dava dilekçesinin 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15.maddesinin 1. fikrası (d) bendi gereğince bu kararın tebliğ tarihini izleyen günden itibaren (30) gün içinde bizzat veya bir avukat vasıtasıyla 3. maddeye uygun şekilde düzenlenerek yeniden dava açılmak üzere reddine karar vermiştir.

Davacı vekili bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

İSTANBUL 5.İDARE MAHKEMESİ: 14.4.2015 gün ve E:2014/857, K:2015/779 sayı ile, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1., 2., 10., 19.1.2011 günlü Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. ve geçici 21. maddesi hükmüne; ayrıca itiraz başvurusu üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesinin verdiği 08/12/2011 gün ve E:2011/124, K:2011/160 sayılı kararına yer verdikten sonra; "2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 19.01.2011 günlü 27820 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Kanunun 14. maddesiyle değişik "Görevli ve Yetkili Mahkeme" kenar başlıklı 110. maddesi uyarınca bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren motorlu araç kazalarından dolayı karayolunun bakım ve işletmesinden sorumlu olan kamu kurumlarının hukuki sorumluluğuna ilişkin davaların adli yargı yerlerinde görüleceği ve yalnızca anılan maddenin yürürlük tarihi olan 19.01.2011 tarihinden önce idari yargı yerlerinde açılan davaların idare mahkemelerinde görülmesi gerektiği, dolayısıyla 16.07.2012 günü meydana gelen maddi hasarlı trafik kazası nedeniyle oluşan zararın giderilmesi istemiyle açılan bu davanın da görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 15/1-a. maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine…" karar vermiş, itiraz edilmesi üzerine İstanbul Bölge İdare Mahkemesi Dördüncü Kurulunca; 10.9.2015 gün ve E:2015/19898, K:2015/15626 sayı ile onanan karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili, İstanbul Bölge İdare Mahkemesi Dördüncü Kurulunun kararından önce; 1.6.2015 tarihli dilekçe ile, ortaya çıkan görev uyuşmazlığının giderilmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesini talep etmiş; İstanbul 5.İdare Mahkemesince düzenlenen 22.10.2018 gün ve E:2014/857 sayılı tutanakta; Mahkemelerinin 2014/857 Esas sayılı dosyasında olumsuz görev uyuşmazlığının giderilebilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesi gerekirken, 03/11/2015 tarihinde dosyanın kesinleştiğinden bahisle 10.12.2015 tarihinde arşive kaldırıldığı, davacı vekilinin 19/10/2018 tarihinde Mahkemeyi araması sonucu anlaşıldığından; durum tespitine dair tutanağın imza altına alındığı belirtilmiş; Mahkemesince gönderilmesi üzerine dosya 12.11.2018 tarihinde kayıtlarımıza girmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Süleyman Hilmi AYDIN, Aydemir TUNÇ ve Nurdane TOPUZ'un katılımlarıyla yapılan 24.12.2018 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME:Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, karayolunda seyir halindeyken meydana gelen maddi hasarlı trafik kazası sonucu hasara uğrayan sigortalı aracın uğradığı hasar bedelini karşılayan sigorta şirketinin, zararın davalı idarelerce giderilmesi isteminden ibaret bulunan bir rücuen tazminat davasıdır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı; 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmanın, gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında olduğu belirtilmiştir.

Öte yandan 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fikra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"; Geçici 21. maddesinde de "Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fikrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan

davalara uygulanmaz" denilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden; davacı şirkete sigortalı 34 EB .... plakalı aracın, sürücüsünün sevk ve idaresinde 16/07/ 2012 tarihinde Tuzla Çayırcılar Caddesi'nde seyir halinde iken tek taraflı maddi hasarlı kaza yaptığı; yolun asfalt yüzeyden topraklı yola dönüşmesi ve toprak yolun zaman içinde aşınması sonucu muhtelif çukurların oluşması nedeniyle, yolun yapımı ve bakımıyla ilgili kuruluşun kusurlu olduğu iddia edilerek; fazlaya ilişkin talep ve dava hakları saklı kalmak kaydı 2.601,00 TL'lik alacağın olay tarihinden itibaren hesaplanacak yasal faizi ile birlikte rücuen tazmini istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmıştır.

2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fikrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, şu gerekçesi ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir: "… Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir…" (Any. Mah.nin 26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı; R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

Anayasa'nın 158 inci maddesinin son fikrasında "Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır." denilmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, yasa koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fikrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158 inci maddesi uyarınca, başta Mahkememiz olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

Bu durumda, 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, İstanbul Anadolu 18.Asliye Ticaret Mahkemesinin, 30.9.2013 gün ve E:2013/113, K:2013/41 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç :Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle İstanbul Anadolu 18.Asliye Ticaret Mahkemesinin, 30.9.2013 gün ve E:2013/113, K:2013/41 sayılıGÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 24.12.2018 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Süleyman Hilmi	Aydemir	Nurdane
AYDIN	TUNÇ	TOPUZ